

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serisori nefracate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: J. Dakas, Eisen-
Schütz, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; în Austro-Opelitz: J.
Dammner; în Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein Bernas; în
Francușești: Apence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karovitz & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 6 or. și
80 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în ziua care dă.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
ADMINISTRAȚIUNEA
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 39.

Brașov, Luni-Marti, 20 Februarie (3 Martie)

1896.

Condeii simbriaș.

III.

Brașov, 19 Februarie v.

Nu pôte fi nimic mai disgustă-
tor decât chipul lărmuitor și trivial,
cum se laudă Ioan Slavici la toate
ocasiunile cu pretinsul său dina-
sticism.

Este în tot procedul lui ceva,
ce te face să crezi, că acest om e
stăpânit de idea fixă, că între Ro-
mâni numai el duce în spinare totă
grija politicei dinastice austriace, că
fără de concursul lui s'ar face de
ris atât ministrul casei imperiale
contele Agenor Goluchowski, cât și
omul de încredere al acestuia, mi-
nistrul plenipotențiar imperătesc și
regesc dela București și că, decă
dănsul (Slavici) nu și-ar fi dat „an”
de zile de-arândul silința de a-ne
intări în convingerea, că nu e pen-
tru neamul românesc adăpost mai
bun decât o puternică împărăție
habsburgică”, (pag. 87) pôte că a-
m fi cu toții, dela Tisa până Prut,
mai Ruși decât Bulgarii lui Zancov
și Karavelov.

În prefața broșurei sale, după
ce are tupeul a afirma, că numai
el cu amicii săi „tribuniști” sciu să
împreune interesul național cu cre-
dința cătră dinastia și după ce de-
nunță pe toți ceilalți Români, că
n'ar avé pricepere pentru această
concordare a datorilor lor, Slavici
scrie:

„Ei bine, ce s'a petrecut de curând
la Sibiu?”

„S'au dat pe față aceste deosebiri de
vederi, care tot-deuna au existat.

Noi, cei ce cunoscem lucrurile mai de
apropo, scim de mult și am spus-o în nenu-
merate rânduri, că de aici din București se
lucrăză cu mare râvnă și cu multe mijloce
pentru adunarea la un loc a tuturor ele-
mentelor, ce peste Carpați sunt accesibile
pentru o politică îndreptată contra Aus-
triei. (pag. 8.)

Va să dăcă sunt în București
Români, cari uneltesc cu Rusia.
După autorul broșurei adevă că el ce
lucrăză contra Austriei face trebu-
rile Rusiei.

Nu se rușinează dér Ioan al lui
George Sirbu-cojocarul să denunțe
fără de nici o basă pe acei Români
bucureșeni, cari n'au pricepere pen-
tru politica sa slugarnică și fă-
tarnică.

Și încă cum îi denunță! Ca să
lovescă și în noi cei de dincóce,
întâșiându-ne ca pe nisce unelte ale
politicei rusofile, ce se propagă din
București „cu multe mijloce”!

Ca să seducă pe cetitorii nevi-
novați ai broșurei sale, Slavici le
prezentă de-oamdată, în introducere,
deosebirile de vederi, cari, pretinde
că s'au dat pe față de curând la Si-
biu, numai ca rezultat al simpațiilor,
ce le-ar nutri pentru Kossuthismul
ce s'au desfăcut de „Tribuniști”.
Mai târziu însă o spune pe față,
că-i vorba de Rusia și de uneltiri
rusofile.

Sub „adunarea la un loc” a ele-
mentelor de dincóce, cari „sunt ac-
cesibile pentru politica anti-austriacă”
— cum se vede din capitolele ur-
mătoare — Slavici înțelege „solidari-
tatea națională” dela noi, de care își
bate joc și pe care o suspiciunează
într'un mod infam.

Autorul broșurei se mai teme,
că cu această „solidaritate” — „a că-
reia urzitori încurageau „irredenta”,
pentru ca să „sperie” pe Austria”
(pag. 23) — va merge acuma din
nou Dr. Rațiu și soți, „după-ce s'au
despărțit de tovarășii săi” („tribuni-
ști”).

De aceea, ca să prevină „pri-
mejdiei”, denunță pe cești din urmă
încă de cu vreme atât publicului ro-
mân, — în speranță că „cei mulți
cari stau în atingere cu masele mari
ale poporului” se vor lăsa amăgiți
de „matadorii tribuniști”, ajutându-le
să facă desbinarea, — cât și guver-

nului unguresc și ministrului de es-
terne Goluchowski.

Lui Goluchowski și Banffy le
spune, ca „s'au stabilit încetul cu
încetul cele mai întinse legături politice
între Români de dincóce și cei de
dincóce de munți” și că omenii ca
Lascar Catargiu, Alexandru Laho-
vary, Tache Ionescu ori Nicu Fili-
pescu au început să facă vânătoare de
Ardeleni și să fiă foarte amabili, chiar
afectuoși cu Mocanii noștri...

Românilor nepricepători și ad-
miratorilor săi gură-cască dela noi,
le șoptesce însă Slavici, că acele le-
gături le-au urzit chiar Ungurii, căci
numiții omenii politici, fiind „duș-
manii din România ai binevoitorilor
tovarășiei tribuniste” „ficesc” au
fost „gata” să dea mâna cu „duș-
manii de acasă ai acestora”. Le mai
spune, că Maghiarii au cerut dela
omenii de stat ai României „serviciul
amical” (!) de-a interveni pentru po-
tolirea mișcării naționale dela noi;
că unii au primit cu ore-care pre-
cauțiune, alții au primit cu inimă
ușoră sarcina această și au „obținut
ne mai pomenita înăsprire a con-
flictului”;

„...er alții, care vreau ca conflictul să
nu fiă rezolvat, se bucură de acest resul-
tat și cantă legături în Ardeal, pentru ca
la vreme de nevoie să pôtă împledeca
mergerea României contra sântei Rusii.”
(pag. 36 și 37).

Acesta este cercul de idei, în
care se învârtesc „dinasticismul” de-
nunțiator al lui Ioan Slavici.

Și pe când își croiesce astfel
rolul de „Archi-Spitzel” pentru ambele
emisfere ale Daciei, în serviciul ideii-
lor austriace și antirusesci, ce ne
mai spune el în broșura sa?

Ne spune, că concentrarea pro-
movată din București a elementelor
dela noi „accesibile pentru o poli-
tică îndreptată contra Austriei”, mai
pôte să le vină la scotolă și Ma-
ghiarilor kossuthiști și apoi adauge:
„Convingerea noastră e, că nu e rău
să se facă gruparea această” (pag. 8.)

Așadără același Slavici, care la
pagina 21 a broșurei sale esclamă:

„De aceea sângele ni-se turbură, când
vre-un Român își ridică glasul contra Aus-
triei”;

nu se sfiesce a declara, că con-
vingerea lui este, că nu e rău ca Ro-
mâni din Ardeal să se grupeze în
două partide, una austro-filă, er cea-
lalta anti-austriacă.

Condeii simbriaș o tot întorce
în dreapta și în stânga, o tot sucesce
în sus și în jos și în urmă tot acolo
răsufă, unde i-a fost menirea, tot
acolo ajunge, unde l'a dus marș-ruta
ce a primit-o.

Și acesta marș-rută, ori de unde
și ori dela cine ar veni, glăsuesce,
că trebuie cu ori-ce preț să se facă des-
binare în simlul Românilor ardeleni, căci
altfel nici „omenii de stat ai Aus-
tro-Ungariei nu vor puté înlătura
conflictul dintre Români și Ma-
ghiarii”, nici „omenii de stat ai Ro-
mâniei nu vor puté face Maghiarilor
serviciul amical” de a „interveni cu
succes pentru potolirea mișcării națio-
nale dela noi”.

Și de nu se va face desbinare
va fi vai și amar de „Tribuniștii”
lui Slavici, — valurile furioase ale
„solidarității naționale” din nou „ci-
mentate” îi vor înghiți, încât nici
pomenire nu va mai fi de ei!

CRONICA POLITICĂ.

— 19 Februarie.

În ședința dela 28 Febr. a camerei
austriace s'a continuat desbaterile speciale
asupra budgetului. Venind la ordinea zilei
ceștiunea „școlilor medii”, se sculă deputa-
tul român din Bucovina br. Vasileco, și
țină o vorbire, al cărei conținut în esență
este următorul: Se plânge, că Români sunt
tot-deuna neglijiați în afaceri scolare. Ro-
mâni din Ardeal gem sub asuprirea Maghia-
rilor, er Românilor austriaci li-se denegă
drepturile constituționale. Ore și aci se
validăză influința preponderantă maghiară?
Cu toate că presa oficiasă și oficială se in-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cetiuje.

— Schiță, după Pierre Loti. —

...Un șgomot grozav ne deșteptă din
somon. Vocă vesele de dimineța străbăteau
în odaia otelului. Vrăbiile se certau pe
vârful casei, cocoși și găini conversau cu
glas înalt sub ferestrele noastre, vitele mu-
giau și o mică și sveită elevă cânta cu
voce tremurătoare hymnul slav. Frigul de-
semnă pe gémul ferestrii flori de ghiță
fine și străvâdiciose. Afară cerul e fără
noră, ourat azur, și sôrele lucesce pompos.

Total e par'că un vis. În suflet se
deșteptă o armă înrăgă de amintiri idilice.
Inima ni-se umple de sentimente atât de
deosebite și neașteptate! Cât de interesant
este acest simplu ținut cu câmpurile și ca-
sele sale orbitor de albe!

Jos, lângă foc, servitorea otelierului
ne fierbe cateaua neagră. Apoi o tornă în
fillgene mică, cum e obiceiul în Orient.

Servitorea această sémână cu principesa.
Chipul acestei principese e curat, ca vechia
efigie a Republicei noastre de pe marcele
postale și de pe monede. Altoum servitorea
e fată foarte frumoasă, deși trăsurile ei sunt
puțin interesante. Pêrul și-l péptână după
moda munteneagră, în cosiță strălucoso
mărgăritare și capul i-l acopere un mic
vel negru, care-i cade pe umeri.

Căletorul pôte să privescă Cetiuje cu-
rând. Decă stă în ferestra otelului, pôte o'o
scurtă privire să cunoscă întreg orașul.

Strada, pe care am venit ieri sêră
de-alungul, și care, fără nici o esagerare,
a-i puté-o numi singura stradă a orașului:
acum se scaldă în lumină. Au croi'o des-
tul de largă și apare și mai largă din cauza
caselor, cari foarte modeste, se înșiră de
amândouă părțile.

E frig. Un aer curat și aspru mă
atinge. Simt îndată, că aerul acesta e de
pe munții înalți. Întreg ținutul e alb și
schinteiază în lumina sôrelui de dimi-
neta.

Ași puté dice, că strada largă are în-
fățișarea de oraș mare. E evident, că ea
este forul, și așa dăcând locul de întrunire
al întregii împrejurimi. Omenii umblă grupe-
grupe în sus și în jos și discută viu. Na-
tural, că vorba e despre politică. Tote o-
tabilitățile satelor vecine se adună în ora-
șal princiar, ca să și discute afacerile. În
portul lor pitoresc paradăză cu superbă în
lumina sôrelui de Noemvre.

Pieptarele și scurtecele lor garnisite
cu aur sunt acoperite pe jumătate o'un șal
țesut din lână neagră, care atêrnă de două
părți, ca două aripi lungi și negre. Sunt
figuri tăiate la felu. Din depărtare omului
i-s'ar păré, că-s nisce rândunele mari, ne-
gre, cari cu aripi lăsate în jos amblă pe
zăpada scilpicioasă.

În orizont, pe bolta senină a cerului, se
desenăză conturele surii ale munților. Mi-a-
duc aminte, ce loouri pustii și pietroșe se
întind după munți în depărtare.

Albanesii amblă pe acest pământ ini-
mio ou atâtă curagiu, ca și când ar fi acasă

la ei. Bêtrâni plini de putere, cari se as-
cund în caftanele lor, merg mai departe,
ca nisce baletiste. Ar crede omul, că sunt
politici sêu deputați, pe când de fapt ei
sunt nisce simpli neguțatori, cari își con-
tinuă meseria în mânia stărilor amenin-
tătoare.

În răspântie apare o figură intere-
santă, îmbrăcată într'un vestmânt vênăt ca
cerul bătut cu fire de aur: e Nichita, prin-
cipele Montenegrinilor.

Omenii deja îl așteptă. Își desooper
capetele și-l salută cu supunere. Unul îi
sărută mâna, altul îi întinde o hârtiă, —
de sigur e vre-o petițiă.

Se dăce, că principele are obiceiul, ca
dimineța să dea sub cerul liber audiențe
supușilor săi, cari în mică depărtare merg
după el. Așa se vede, că vorbește cu ei
părintesce.

Acastă plimbare printre supuși e ceva
forțe plăcut. Mai că te însuflețesc de ase-
meni stări patriarohale.

După-ce ascultă jalbele, prințul se re

ceroă a combate faptul acesta, totuși o astfel de procedere a ambelor guverne este în stare să dea în fine în România naștere la neîncredere. Românii sunt singurul popor în Austria, care e pus afară de legi. Pe câmpurile de bătăi ale Austriei a curs mult sânge român, mulți fii ai acestei națiuni au căzut în Bosnia, și trebuie să ne umplem de invidie, când vedem, câte se fac pentru acea țară, până când aceia, cari au ajutat la cuocierirea ei, sunt disconsiderați. Pentru ce? Pentru că astăzi, probabil, Bosnia e preparată pentru Ungaria, — o no-rociere, pe care de altminterlea nu o dorim. (Aprobări la Români).

Acum, în ajunul încheierii pactului, între foile opoziționale ungurești și între foile opoziționale austriace s'a încoins o luptă foarte înverșunată. Cu deosebire foile ungurești, cari de altminterlea în acest punct toate sunt cam de acord, tipă grozav în contra Austriei, pe care o presentă ca pe un dușman ascuns, care caută toate ocaziunile de-a exploata Ungaria, prefăcându-se a-i fi amic și bine-voitor, pe când în ascuns lucră pentru înegrirea și discreditarea Ungariei. Așa „Magyar Hirlap“ dă într'unul din numerii săi mai noi, că Austria drept cadou de mileniu pregătesce pieței ungare o derută extraordinară. În presă și în cercurile financiare ale Austriei se agită cu vehemență în contra pieței ungare, mai ales din partea ultra montanilor și antisemiților, cari — dăcă fôia ungurească — din răspuțerți se silesc a compromite finanțele ungurești în Viena, susținând, că: în Ungaria astăzi ori-ce întreprindere financiară este slabă, putredă și periculoasă; nici afacerile financiare ale statului nu sunt în ordine și împrumutul de 150 milioane pentru căi ferate nu are destinațiunea de-a se folosi pentru căi ferate, ci de-a mai reinvia cassa statului, care e pe ducă etc. Așa se continuă agitațiunile și de-o parte și de alta.

Conform scirilor sosite din *Constantinopol*, în 24 Febr. s'au comis în Adana două masacre contra Armenilor, dintre cari 15 au fost omorîți și 15 răniți. Casa dragomanului rusesc a fost jăfuită. De asemenea s'au comis omoruri îngrozitoare în *Selino* pe insula Creta. Se dăcă, că au fost prinși 40 fruntași creștini și au fost maltratați. Se înțelege, că oficioșele turcești înceroă să desmintă aceste sciri, dăr nu pot împedeca ca să nu se lătescă prin Europa.

După cum anunță „*Correspondance Russe*“, guvernorul din Varșovia, *Schwaloff* va fi numit în curând ministru al casei imperiale rusești, în locul lui *Woronzoff*, care se retrage.

Catolicii și Românii.

Fôia clericală catolică „*Magyar Allam*“, drept răspuns la „*Manifestul*“

comitetului nostru, publică în numărul său dela 22 Febr. un articol mai lung, în care se oglindăză vederile actuale ale catolicilor față de noi Românii.

Articolul, asupra căruia vom avé ocaziunea de-a mai reveni, începe prin a condamna peste tot șovinismul și tendința de-a desnaționaliza cu torța; spune apoi, că ei, catolicii, în tot-déuna au fost și sunt pentru observarea legii despre egala îndreptățire a naționalităților, cum și pentru o unire într'un partid a tuturor naționalităților, care partid apoi să lupte mână în mână cu catolicii: În fine continuă ast-fel:

„Neînțeleasă și necorectă am dăcă, că e silința Românilor spre autonomia Ardelului. pentru-că 1) autonomia acésta ar rupe în două ungrimeea și ar rupe în două și românimea, ceea ce nu e nici în interesul nostru, nici în al lor; 2) pentru-că autonomia acésta în contra voii ungrimii numai pe calea unui războiu ar puté să se realizeze, érá cu învoirea ungrimii niciodată nu ar puté să se formeze așa, cât elementul român să fiá îndestulit cu ea. Gândim, că e imposibil, ca toate acestea să nu le pricepă conducătorii Românilor. Dăr mai departe autonomia Ardelului ar duce lucrurile acolo, cât să tăiam pe séma fiacărui naționalități teritoriul autonom separat, și așa am ajunge la federalism. Dăr acésta nu se pôte executa nici pentru raporturile teritoriale ale naționalităților, și ori câtă bună-voință am nutri față cu compatrioții noștri de altă limbă, putem susținea cu hotărîre, că în cazul, deoă țera s'ar aședa pe base federale, ei nu ar puté oferi nici o garanță pentru aceea, ca țera să mai sustească măcar și numai o jumătate de veac.

„Cu toate acestea susținem, că deoă deja există un atare partid, acesta cu partid nu pôte fi aruncat în temniță, asemenea unei mase de criminalități. Noi așa credem, că partid autonomist ar puté să se nască și în sinul ungrimii Ardeleue. Oare cei dela putere ar arunca și pe aceștia în temniță? De aceea am fost noi cei dintâi, cari am grăit în interesul grațării autonomiștilor, de ôre-ce n'am privit de lucru cuminte, ca să fabricăm martiri pe séma unei idei, pe care am privit'o de necorectă și neadmisibilă la nici un cas, pe cum a făcut-o acésta liberalismul între cele-alte necumintii ale sale.

„Vedând lupta aceea sterilă, oerta aceea perpetuă, în care inteligența naționalităților își mistuesce forțele, o acusăm în mod franc, că își neglijează interesele culturale. Politicii naționalităților pună-și mâna pe inimă și mărturisescă, că în interesul școlilor și instituțiilor sale culturale chiar și între împrejurările actuale vitrege ar fi putut face cu mult mai mult, decât au făcut.

„O acusăm și pentru aceea, că toate dispozițiile guvernelor, cu cari acestea li-au

zădărnicit silințele, le-a pus neîncetat în cărca națiunii maghiare întregi și prin acésta a slăbit foarte tare raportul acela frățesc, prin a cărui nutrire s'ar fi putut răsturna liberalismul. Dăr însuși dr. Raț, care acum își exprimă sperarea, că elementul domnitoriu va pricepe îndreptățirea pretensiunilor poporului român, încă în fața curții cu jurați din Cluș a dăcă, că el este acusatorul națiunii maghiare întregi.

„Acusăm naționalitățile și pentru aceea, că drepturile acelea, pe cari li-le dă legea despre naționalități, nu s'au silit să le valideze atunci și acolo, unde și când ar fi fost timpul și locul potrivit. Numai atunci au pășit pe terenul apărării și deprinderii drepturilor, când deprinderea acestora a devenit imposibilă pentru șovinismul îndreptat în contra lor și nutrit și prin guverne.

„Recunoșcem, că naționalitățile au foarte multe cauze de a-se lupta în contra guvernelor liberale. Dăr sistemul acesta seie să impună numai prin corupțiune și volnicie, și peste națiunea maghiară pôte el să se susțină numai așa.

„Și acum facem propunerii naționalităților și aume două. Una e: „Să uităm și să facem să se uite cele ce ne separăză, și să cădăm ceea ce ne unesc. Să se socotescă bine și să nu umble după lucruri imposibile. Să nu ne privescă mai mult de cuccători, ci de frați adică, cari ceea ce căștigăm împreună cu ei, aceea și împărțim împreună cu ei. Nu pretindem minciuna și lipsă de caracter, ci numai alipire sinceră și onestă față cu patria milenară comună, conlucrare onestă spre stăpîrea corupției și a reacțiunii păgâne și spre păzirea integrității Ungariei“.

„Er deoă acésta nu convine, aci e a doua! „Incheiați contract secret cu Bánffy. Promiteți-i oă veți susține pasivitatea și ast-fel îi veți da deputați ieftini. Promiteți-i, că în contra corupției și a politicii lojelor veți face cel mult manifestări platonice. Și vi-se va concede ori-ce. Veți puté să scrieți foi și cărți. Procesele de presă încă vor înceta, ba pôte veți căpeta și posturi de fișpani și — vicinale. Da, căci prietinia secretă a lui Bánffy e vrednică foarte mult!“

„Așa dăr oare o veți alege?“

SCIRILE ȚILEI.

— 19 Februarie.

Statutele Asociațiunii. Cetim în „*Transilvania*“, organul Asociațiunii transilvane: „Proiectul de statute, satorit de adunarea generală din Blășiu, la începutul lui Februarie a fost retrimis din partea ministeriului de interne pe lângă cererea de-a modifica, resp. întregi mai mulți §§. Comitetul central pe basa însărcinării primite dela adunarea generală a predat acest rescript comisiunii, care la timpul său a pregătit proiectul nou, pentru studiare și va începe apoi pertractările cu guvernul. Fîind în interesul cauzei, ca ces-tiunea să se pertracteze cu precumpănire și serioșitate, de-oamidată nu intrăm în detaliurile sorisorii ministeriale, ci amintim numai, că comisiunea esmisă a și ținut deja o ședință, în care a decis a susține proiectul în toate părțile sale pincipale și a însărcinat pe un membru al său cu elaborarea răspunsului oătră ministru. Sperăm, că comitetul deja în proxima ședință va puté satori textul definitiv al răspunsului și motivele ponderose, ce se vor accentua pe lângă proiectul primit la Blășiu, ne îndreptătesc la așteptarea, că ministru va absta dela cea mai mare parte a pretensiunilor sale“.

— o —
Ardelenii din Dobrogea. Cetim în „*Zina*“: A sosit în București o delegație a Românilor din Transilvania, stabiliți în județul Constanța de mulți ani și unde au proprietăți, ca să cêră guvernului și Corpurilor legiuitorie recunoșterea lor ca cetățeni români și să solicite în acelaș timp drepturi politice. Delegația a fost primită eri în audiență de d-l prim-ministru Sturdza, care a asigurat'o, că săptămâna viitoare va supune Camerei o listă de toți acești Ro-

mâni, cari au făcut cereri de naturalizare și va stărui pentru grabnica lor votare, ér în ce priveșce drepturile politice pentru Dobrogeni, d-l Sturdza le-a declarat, că nu le pôte da nici o asigurare formală de-oamidată.

— o —
Consilii militare. Din Viena se anunță, că acolo de câte-va zile decurg consilii militare, în cari se desbate asupra schimbării echipării de până acum a armatei austro-ungare. Sâmbăta trecută s'a ținut al treilea consiliu sub președința arhiducelui Frideric, în care s'a pertractat despre modificarea rocurilor, atât la oficeri, cât și la soldații de rënd. Până acum au avut rocurile militare afară de ale generalilor, numai uu rënd de nasturi, ceea ce nu era practic mai ales pentru soldații de rënd. Acum însă, rocurile oficerilor și ale soldaților vor fi transformate asemenea celor dela armata germană; cu două rënduri de nasturi și vor fi ceva mai lungi, ca până acum. Modificarea se va face pe rënd la toate regimentele.

— o —
Instrucțiunea în musică la gimnasil. Ministrul de instrucțiune a satorit un normativ pentru instrucțiunea musicală la școlile medii. Musica, conform acelui normativ, este de a se privi ca studiu extraordinar și ca instructori pot figura numai persoane calificate pentru acest ram. Calificațiunile vor fi distribuite din partea a două comisiuni, una cu sediul în Budapesta, și cealaltă în Clușiu.

— o —
Dela Prut. Eri pe la ôrele 10 din nôpte — serie „*Gaz.*“ din București — o bandă de 12 indiviți necunoscuți au voit a trece Prutul din Rusia la noi, pe la coltul numit Potcova. La somarea făcută de patrulă, care se afla la o potecă, indiviții nu s'au supus. Patrula trăgând într'inșii, a împușcat pe unul, al cărui cadavru este și astăzi pe malul rus; ceilalți au fugit în Rusia.

— o —
Din Mentone se depeșeză, că acolo se fac mari pregătiri pentru primirea președintelui republicii franceze, Felix Faure, care deja alaltăeri a plecat din Paris spre Riviera. Afară de căpetenii încoronate și persoane princiare, de present petrec în ținutul admirabil al Rivierei mai mulți milionari, între cari Rothschild din Londra și Vanderbilt din America, precum și o multime de artiști. Se dăcă, că în 27 Febr. s'era s'a întemplat un incident foarte interesant în osina din Monte Carlo: s'au întemnit adeoă acolo renunitele artiste Ade l'na Patti și Cristina Nilson și au jucat la ruletă. Nilson s'au pierdut 20.000 franci. Ca un lucru interesant se amintescă și aceea, că Tareviciul, care de asemenea petrece în Mentone, este ôspe de totă ziua la sportul cam crudel al nobililor moderni, de-a pușca la țintă asupra porumbilor.

— o —
Alergările de primăvară în București. Comitetul curselor și-a întocmit programul intrunirii de primăvară. Acest program fixează trei zile de alergări, în loc de patru, având în-oare din ele câte 6 curse. Premiile ating în total suma de 76,750 lei și ele vor fi sporite încă cu vre-o 3000 de lei prin suma intrărilor. Alocațiunea premiilor militare atinge cifra de 8000 lei, ér 10,000 lei au fost repartisați alergărilor de obstacole. *Derby-ul* în condițiunile, în cari va fi alergat anul acesta va atinge suma de 10.500 lei.

— o —
Vagon aprins. Trenul, care a plecat eri din Pășcau spre Iași la ôrele 8 și 40, a sosit — serie „*Epoca*“ — în podul Ilôef cu o jumătate de ôră întârziare, din cauză că după plecarea lui din halta Sărca un vagon de oclasa 2-a s'a aprins. Dându-se alarma de cătră pasageri, trenul a fost oprit, dăr vagonul n'a putut fi stins, din cauza lipsei de apă și a întunecimei nopții. Abia la podul Ilôei personalul gării a putut detașa vagonul de tren și a-l stinge. Focul a distrus două compartimente; nioc un accident de persoane nu se semnalăză.

întorce în palat, înaintea căruia stă de pază o figură cu șal negru.

În Cetinje poți afla totul — în mic. Are o mică tipografie, unde se tipăresce o fôia muntenegrină, are o mică osarmă, un mic spital, un mic oficiu postal, unde se lipesc mărci, cu chipul principelui, pe scrisorile, cari se ivesc foarte rar. Cetinje nu e o capitală serioasă. Este o imitație, ca jucăriile micilor copii.

Strada o face interesantă mai ales împrejurarea, că unul ca unul ômenii îmblă îmbrăcați în vestiminte pitoresci, deosebite. Muntenegrinul, — dăr mai ales principiele — ține mult la portul tradițional, la arme și la broderiile de aur, ceea-ce arată inteligența și gustul lor.

Pe stradă apar două fete șubrede. Par a fi din societatea mai înaltă. Hainele lor sunt croite după moda apusenă, și ele sunt singurele, cari arată acésta modă. Însă și ele pörtă pieptar și vël negru muntenegrin și nu-și renegă de tot portul național.

În sôrșele dela miezul țilei apar pe stradă ôșpeți neașteptați, ei pörtă paltone lungi de iernă și pălării în forma ôlelor. Nevasta otelherului ne esplică îndată, că domnii aceștia sunt diplomați străini, pe cari nu-i poți vedé în Cetinje, decât la ocaziuni estra-ordinare.

În Cetinje casele dinlăintru, ca și din afară, strălucesc de curățeniă. În genere sunt foarte simple. Păreți sunt spoți cu alb și une-ori împodobiți cu desemnuri violete foarte naive. Mobilele nu sunt luxose și în colțul casei au loc icônele sfinte.

Iconele sunt chipuri vechi sfinte, cari drept moștenire trec dela tată la fiu. Sunt din aur și argint și nu arare-ori valoréză mai mult, decât casa însăși împreună cu tot ce se affă în ea. De obicei înaintea icônelor aternă câte-o candelă vechiă, care încă e de argint. Tot aici se păstréză osămintele câte unui martir, într'o cutiă scumpă. Acesta este locul de rugăciune al Muntenegrinului.

(Va urma).

Provocare. Din Clușiu ni-se trimite spre publicare următoarea provocare: Pentru ca să putem urma cât mai curând cu chitarea banilor inourși prin colectele făcute, ou ocașunea Concertului universităților române din Clușiu, rugăm pe toți acei p. s. colectanți, cari încă nu ni-au înapoiat listele, să binevoască în timpul cel mai scurt a ni-le retrimite. — Clușiu, 29 Febr. 1896. *Drd. Valeriu Laslo* președinte, *Aurel Ciortean* secretar I.

—o—

Un fapt îngrozitor a produs mare senzație în Serajewo. Un anumit Ahmed Skender, care a economisat o sumă frumoasă de bani, a fost legat în Septembrie a tr. din partea tatălui său și a fraților săi într-o cameră, acunsă și a fost în continuu maltratată, pentru ca să moră și astfel denaturatele runde să-i potă ereși averea. Dilele trecute îi succese lui Skender să scape cu ajutorul fratelui său Abid din camera de tortură, dér el este frânt atât trupesce, cât și sufletesce.

—o—

Avis publicului. Camera comercială din Brașov face cunoscut, că ministrul de comerț ungar a sistat transportarea de mărfuri pe linia tranvaiului ce circulează între Brașov și Săcele. În rescriptul ministrului se spune însă, că nu este eschisă posibilitatea de-a se întrebuița tramvaiul pentru transportarea de unele mărfuri în cantități mai mici.

—o—

Un monstru. Femeea Voicu Burlac, din cătunul Petriceana, pendinte de comuna Brebu, județul Prahova, a născut un băiat căruia îi lipsește cereul gurei, buza de sus o are tăiată de-oparte și de alta și elipită de nas, cu care împreună formeză un cioc. Copilul nu pôte suge.

La mórtea lui Dr. Anton Starcevic.

Firul telegrafic ne anunțase alaltăeri, că distinsul conducător al Croaților, *Dr. Anton Starcevic*, a răposat la orele 3 a. m. în locuința sa din Agram.

Starcevic a fost una dintre persónele cele mai marcante din viața publică a Croației. Dotat cu însușiri spirituale extraordinare, el a contribuit foarte mult la ridicarea și propagarea conștientiei naționale printre Croați. În politică, Starcevic a fost cel mai aprig anteluptător al ideii „pancroate”; el visa necontenit de o mare Croație, și toate agitațiile, toate măsurile radicale de care se întrebuița față cu conaționalii săi, tindeau la realizarea aceluia vis.

Maghiarii, dușmanii neîmpăcați ai lui Starcevic, dic, că cu el s'a dus dintre Croați și Dalmatini „politica urei, a agitațiunii și a nimicirii”, și că „mórtea lui Starcevic însemnă finea unei perioade, în care s'au iscat multe neînțelegeri, cari au turburat conștientia de 800 de ani a Maghiarilor cu Croații. Este adevărat, că Starcevic li-a dat mult de lucru Maghiarilor, și nu odată a zădărnicit el planurile acestora, de-a contopi Croația cu Ungaria, de a slăbi pe Croați și apoi ai maghiarisa. Întru realizarea ideilor și planurilor sale, el a folosit de multe-ori mijloce atât de drastice, încât chiar și între conaționalii săi și-a creat mulți dușmani; ba chiar și partida lui din dieta croată s'a rupt în timpul din urmă în două fracțiuni.

Cu toate acestea însă, ori-ce om trebuie să admire caracterul firm al aceluia bărbat, care întru atâta și-a iubit națiunea sa, încât întreaga viață și-a jertfit'ou luptelor turbate, mai ales în contra șovinismului maghiar, și în fine a murit sorman, nelăsând după sine altă moștenire, decât sentimentul național înflăcărat, sădit în inimile tinerimei croate.

*

Dr. Anton Starcevic s'a născut la 23 Mai 1823 în comuna Zsitnik, din părinți țărani. Studiile gimnasiale și le-a făcut în Agram, apoi a studiat 3 ani la seminarul preotesc din Budapesta. În a. 1848 a fost promovat la gradul de Doctor în filosofie, și a conourat la postul de profesor de filosofie și istoria la academia de drept din Agram. Cu toate că Starcevic depuse cu un succes extraordinar esamenul pentru obținerea aoe-

tui post, totuși postul de profesor fu conferit unui altuia, deoarece, cum se dicea pe atunci, un prelat cu mare influință — episcopul *Strossmayer* — a zădărnicit numirea lui Starcevic, din motivul, că acesta părăsise seminarul. Pe Starcevic întru atâta l'a supărat lucrul acesta, încât el jură ură neîmpăcată absolutismului austriac, și episcopului *Strossmayer*, despre care el credea, că este agent al camerei vieneze. Deci încă de pe acel timp datăză dușmănia, care a existat între acești doi fruntași și conducători croați. După căderea absolutismului, Starcevic tū ales protonotar al comitatului Fiume, și ca atare el așternū congregațiunii o reprezentație către guvernorul Croației și către cancelaria monaroului, în care își espuse toate vederile sale radicale, și care produse pe atunci mare senzație în întreaga țară. Pentru aceasta el fu lipsit de postul notarial și trebui să sufere închisore ordinară timp de o lună. Dela 1865 încóce el a fost, cu mici întreruperi, tot deputat în dieta Croației, și ca atare *capul partidei independente croate*.

Paza fruntariilor române.

După cum se știe, fruntariile României sunt păzite de către soldați. Deoarece însă echipamentul și îmbrăcămintea acestor soldați nu corăspundea și nu corăspunde rescrierilor, și de ore-ce s'au mai ivit din timp în timp și alte neajunsuri, despre cari guvernul român s'a convins, că trebuie delaturate: ast-fel în ministeriul de finance de mai mult timp s'a lucrat, și dīlele trecute s'a finit, un proiect de lege pentru înființarea unui *corp de gardă*.

Punctele principale din acel proiect sunt următoarele:

Se va institui un corp de gardă vamală, însărcinat cu paza fruntariilor și cu îndeplinirea tuturor măsurilor dictate de diferitele legi și regulamente, privitoare la poliția fruntariilor și la importul și exportul produselor.

Acest corp va avé o organizație militară. Pe lângă gradul de gardă, se vor mai conferi și următoarele grade superioare: maiori, căpitani, locotenenți și sublocotenenți. Întru cât privește gradele inferioare, român aceleași, cari sunt în armată, adică: sergenți majori, sergenți și caporali.

Personalul, care va forma corpul gardiilor, se va recruta din voluntari, din soldați liberați și din foștii agenți vamali. Gradele inferioare, adică sergenții majori, sergenții și caporalii, se vor recruta dintre foștii soldați cu gradele corăspunzătoare. Gradele superioare, adică maiorii, căpitanii, locotenenții și sublocotenenții, se vor recruta și dintre officeri, cari se găsesc în serviciul activ și dintre rezerviști.

Numărul gardiilor se va fixa mai în urmă, după necesitățile fie-cărei localități de frontieră.

Guardiile sunt scutiți de concentrări și de ori-ce alte servicii militare; însă, în cas de războiu, iau parte la apărarea teritoriului, ca serviciu auxiliar al armatei.

Corpul de gardă este obligat prin lege de a da tot concursul autorităților, în limitele fruntariei, la trebuință, pentru menținerea ordinii.

Pentru ori-ce infracțiuni în timpul funcțiunii, guardiile vor fi urmăriți după dreptul comun; ér casurile relative la disciplină se vor deferi tribunalelor militare.

Se va înființa, pe lângă ministerul de finance, o casă de pensii pentru gardi. Ani serviiți în armată vor fi ținuți în seama.

În sensul acesta este proiectul de lege al ministrului de finance român, și imediat ce ministrul de războiu îl va studia și aproba, el va fi depus pe biuroul Camerei.

Imorméntarea lui Porumbescu.

„Deșteptarea” din Cernăuți publică asupra imorméntării regretatului Porumbescu următorul raport:

Imorméntarea părintelui *Irachie Porumbescu* s'a făcut în Frătăuțul-nou Duminecă în 16 Februarie cu paradă foarte mare. La casa parochială, la biserică și la școlă falăiau steaguri negre în semn de jale.

Drumul dela biserică până la casa parochială era plin de norod, care se adunase nu numai din Frătăuț, ci și din satete vecine. Pe fețele tuturor puteai vedé mare durere și jale. Și aveau dreptul să jalească toți pe acel bun părinte, ou care petrecuseră mai multă vreme împreună și pe care l iubiau ou ochii din cap.

La 2 ore după améđi începū imorméntarea. Vr'o 12 preoți în frunte cu arhimandritul *Ilarion Filipovici* dela mănăstirea Sucevița, pășiau îmbrăcați în ornate frumoșe înaintea sicriului, ce era împodobit ou mai multe cununii de flori dus pe umere de 6 Frătăuțeni. Patru seminarisți, cari venise tocmai din Cernăuți, ca să l petreacă pe scumpul părinte, mergeau înaintea preoților cântând felurite cântece pentru morți, la auđul cărora trebuiai să verși și roe de lacrimi.

Înapoia sicriului înaintau némurile răposatului, apoi preoții, învățatorii din loc și din împrejurime, o deputație de Lipoveni din satul *Climăuț*, cărora răposatul li-a fost păstor sufletesce, și mulțime mare de popor. Ajungând procesia la biserică, se făcură rugi pentru sufletul părintelui apoi ținu părintele cooperador *Berlinschi* o cuvântare frumoșă, în care arată, cum a ajuns răposatul părinte dintr'un fu de țeran la o stare atât de frumoșă, cât a lucrat Sfinția Sa în comunele *Boian*, *Stupca*, *Frătăuțul-nou* pentru biserică și pentru școlă, câte cărți frumoșe a scris, câte șerați și lipsiți de ajutor, apoi câte societăți a ajutat ou bani, câștigându-și așa mare cinste și trecere în totă țera și primind scrisori de laudă până și dela persóne din casa împărătescă. După această cuvântare seminarisții cântară așa de frumoșe cântecele „*Adusu-mi-am aminte de prorocul ce dice*” și „*Ca umbra*”, încât stórseră multe lacrimi din ochii celor de față.

La mormént, care e săpat în ograda bisericii sub un brad mare, a cuvântat apoi foarte frumoș părintele protopop *Piotrovichi* în numele preoților din ținutul *Vicovilor*. A mai cuvântat în numele învățătorilor și a societăților române din țera învățătorul *Brăilean* din *Bilca*, laudând însușirile cele frumoșe cu cari răposatul era înzestrat, arătând cât a lucrat el alături cu învățătorii pentru deșteptarea poporului, căruia i-a fost ou un tată, cum a adus coșărcăritul în *Bilca* la înflorire, cu câtă căldură a sprijinit societățile române din țera și mai ales „*Școlă română*”.

În urmă a cuvântat și președintele societății „*Academia ortodoxă*” anume seminaristul *Vasile Cilievici*, dicénd că răposatul era un prieten bun al tineretului, pe care îl încurāja la muncă și că Sfinția Sa a sprijinit societatea „*Academia ortodoxă*” foarte mult ou cărți și ou bani.

Pe la vr'o 5 ore după améđi fu pecetluit morméntul părintelui *Irachie*, care dorme acuma somnul cel vecinic, lăsând în urmă inimi sdrobite de durere. Toți, cari l'au cunoscut își vor aduce tot-déuna aminte de acest bun părinte și l vor lua de pildă în calea cea grea a vieții. Fiă-i țarina ușoră și numele neuitat!

NECROLOG. Cu adéncă intristare aducem durerósa șoire despre decedarea mult iubitelui și neuitatului fu, frate și unchiu, domnul *Dr. med. Titus Tomiuc*, care după un morb greu și îndelungat a adormit în Domnul Marti, în 13 (25) Februarie c.

Cernăuți, 14 (26) Febr. 1896.
Maria Tomiuc născ. Șesan, mamă; *Olga Grigorovița*, *Eugenie Tomiuc*, surori; *Barba Grigorovița*, nepot.

SCIURI ULTIME.

Craiova, 1 Martie. Un comitet de tiueri a organizat dīlele aceste o șerbare în onórea *D-lui Dr. Rațiu*. Comitetul teatral le-a acordat sala teatrului, dér primarul *Craiovei*, a oprit șerbarea.
D-nii *Eliescu*, *Pavlovici*, *Dio-*

ghenide și *Diaconescu* au protestat telegrafic la *M. S. Regele* și la ministrul de interne.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.”

Cernăuți, 1 Martie. „*Wiener Zeitung*” dela 29 Februarie aduce numirea lui *Ciupercovică de Metropolit*, ér *Repta* de vicar general al archidiecesei Bucovinei.

DIVERSE.

Higienea dansului. O fóiă higienică scrie despre dans următoarele: Sunt unii, cari condamnă jocul, dér higiena tocmai îl recomandă, ca pe un lucru, care nu stricó, ci folosesce sănătății. Dansul îl fac picioarele, dér prin aceea nu numai picioarele se mișcă, ci întrégă musculatura corpului se pune în mișcare, se mărește circulațiunea sângelui și plămânile lucră mai tare. S'a calculat, că déocă cineva jócă timp de 5 ore, inima lui face o funcțiune identică cu aceea, când omul ar ridica o greutate de 36.240 chilograme pe o înălțime de un metru. Corpul dansatorului nu e bine să fiă strâns, căci împedecă respirațiunea. Nu e bine a dansa cu gura desohisă, pentru-că gâtul se uscă și praful străbate adénc în plămâni. Fórte mulți se feresc de a bea apă, dér dansând, corpul asudă și apa evaporată prin sudori trebuie înlocuită cu altă prospétă. Să nu se bea însă apă prea multă, ér dansatorul, după ce a béut, să jócă mai departe. Mai stricóciósă este înghețata, ér și mai stricóciós lucru este, când cineva fuméză îndată după dans, deoarece plămânile fiind încă în cea mai mare lucrare, fumul străbate prea adénc în ele. Est' bine ca dela bal, dansatorii să mérégă acasă în trăsură. Catarul de bal, provine mai ales dela picioare, cari fiind încăldite și asudate, se răcesc foarte iute. După-ce dansatorul ajunge acasă dela bal, cel mai bun mijloc pentru de a-i rămâné fața curată este, ca înainte de a-se culca să se spele cu apă căldicioă, ca pielea să se curețe de praf și de asudori și să-și schimbé vestmintele asudate.

„ALBINA” institut de credit și de economie.
Filiața Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Februarie 1896.

Intrate :

Numărar cu 1 Febr. 1896 .	fl. 4,885.95
Depuneri spre fructificare .	„ 121,271.90
Cambii răscumpérate	„ 137,453.53
Conturi curențe	„ 34,707.54
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 6,865.20
Imprumuturi pe produse . . .	„ 866.32
Monetă	„ 17,136.32
Comisiuni, cupóne și efecte .	„ 5,001.90
Interese și provisiuni	„ 5,769.18
Diverse	„ 6,839.21
Bănci	„ 196,436.72
Rimesse	„ 4,458.70
Diverse	„ 48,000.—
fl. 589,692.47	

Eșite :

Depuneri spre fructificare .	fl. 105,233.03
Cambii escomptate	„ 151,083.18
Conto curent	„ 41,673.07
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 5,761.60
Imprumuturi pe produse . . .	„ 1660.—
Monetă	„ 17,739.02
Comisiuni, cupóne și efecte .	„ 3,354.80
Interese și provisiuni	„ 1,197.84
Spese și salare	„ 1,275.84
Diverse	„ 5,597.55
Bănci	„ 245,119.88
Rimesse	„ 4,428.70
Numărar în 29 Febr. 1896 .	„ 5,517.96
fl. 589,692.47	

Brașov, 29 Februarie 1896.

V. Bologa m. p. **N. P. Petrescu** m. p.
dirigent. adjunct.
V. Uvegoș m. p.
comptabil.

Proprietar : **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil : **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Februarie 1896.

Table with financial data including Renta ug. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. ca'il. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Table with financial data including Paris vista, Rente de corone austr. 4%, Note italiene.

Se caută.

Un comer-sant sol-vent de Bici-cle (mehanic), ca reprezentant pentru piața de aici.

Oferte cu indicarea și de refe-rențe a se adresa la Dürkopp & C-ie, Viena V/2.

Cursul pietei Brașov.

Din 30 Februarie 1896.

Table with financial data including Banonote rom. Camp. 9.50, Argint român. Camp. 9.44, Napoleon-d'ori Camp. 9.54.

Table with financial data including Galbeni, Ruble rasesci, Marci germane, Lire turcesci, Scris. fonc. Albina 5%.

Antreprize de pompe funebre E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-păta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot inchide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriea a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plăntici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută prompt și ieftin, ia u asupra-mi și transporturi de morți in străinătate.

In fine recomand și biroul meu mijlocitor procedând cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

Marea Descoperire a Veacului ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (fără nici o primejdie) in contra Neputinței. Vindecarea anemicilor, a Sleitilor, etc. INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIETEI

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. n. valabil din 1 Octombrie 1895.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Ghirish-Turda, Copșa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Simeria-Hunedóra, Brașov-Zărnești, Mureș-Ludoș-Bistrița, Arad-Timișóra, Sibiu-Cisnădie, Sighișóra-Odorheiu-săcuesc) and rows for train types and times.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus in jos, cele însemnate în dreapta de jos in sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnăză orele de noapte.